

Svinkløv

Kulturmiljø nr. 62

Tema

Badehotel, helligkilde

Emne(r)

Badehotel inkl. anneks og driftsbolig, turisme, helligkilde

Sted/topografi

Svinkløv-plateauet, der er beliggende ud mod Skagerrak. Kulturmiljøet omfatter arealerne omkring Svinkløv Badehotel inkl. området omkring Skt. Olufs Kilde.

Tid

Fra før reformationen til i dag

Karakteristik

Svinkløv-plateauet er en ca. 50 meter høj og 400 meter lang klint med et højtliggende underlag af kridt. En stor del af dette område er lynghede med en meget bred variation i plantevæksten. Ud mod

havet på Stenbjerg ligger de karakteristiske svineklovlignende formationer, der er dannet ved regnvandets furing af kridtklinten. Navnet Svinkløv stammer (sandsynligvis) fra det olddanske *Klif*, der betyder en stejl bakke.

”Svinklovene”. Furerne i klinten er opstået af regnvandets erosion. I dag er klinten bevokset. Foto var begyndelsen af 1900-tallet. Lokalhistorisk arkiv i Fjerritslev.

Naturen i området har langt tilbage i tiden været - og er fortsat - et attraktivt udflugtsmål. *Faldet* er en dal, der strækker sig helt ud til kysten, og den var også tidligt et yndet udflugtsmål med sin karakteristiske frodighed af sjældne planter. Øst for *Faldet* er en kilde, *Skt. Olufs Kilde*, der blev brugt som lægedomskilde op til ca. 1890. Kilden løber stadig.

Sandflugten kulminerede i området i 1600-tallet. I 1884 begyndte staten at opkøbe et stort areal. Svinkløv plantage blev anlagt og senere udvidet i 1899.

Omkring 1900-tallets begyndelse var området allerede populært som badested. På stranden var der før århundredeskiftet ”*badehuse og andre bekvemmeligheder*”. Desuden var der i plantagen et traktørsted, på det sted hvor den nuværende campingplads ligger. På traktørstedet kunne de besøgende bl.a. få varmt vand til deres kaffe.

Svinkløv Badehotel i 1930'erne.
Lise Emborg og Fjerritslev Tryk.

I 1925 opførte Carl Brix Kronborg Svinkløv Badehotel på et område ejet af Klitvæsenet, det senere Statsskovvæsen. Placeringen var set med datidens øjne temmelig øde, da kun en smal hulvej førte gen-

nem Faldet ned til hotellet. Klitvæsenet var meget imod Kronborgs idé, men det lykkedes ham til sidst at få lov til at opføre hotellet, måske fordi det var kongelig bygningsinspektør, arkitekt Ejnar Packness, der tegnede hotellet. Kronborg, der var ud af skudehandler-slægt fra egnen, havde været i USA og Canada, og et karakteristisk træk ved hotellet er eksempelvis vinduerne, der er udført efter amerikansk mønster, hvor de er delt vandret på midten, og man lukker dem op ved at skubbe dem opad.

Hotellet, der i begyndelsen havde plads til 14 pensionærer, blev fra starten godt besøgt, og det blev udvidet i flere omgange, sidst i 1933/34. I 1934 blev også annekset og kiosken bygget. Siden åbningen i 1925 har der indtil dato (2006) kun været 4 ejere.

Beliggenheden i et område, der er ejet af Statsskovvæsenet, har nok været en medvirkende årsag til, at Svinkløv Badehotel ikke har fået en udvikling, som mange af kystens andre badehoteller, da der har været og er strenge restriktioner både hvad angår hotellet og områdets udnyttelse.

*Svinkløv Badehotel med den lange nordfacade vendt mod Skagerrak.
Kirsten Monrad Hansen 2005.*

Bevaringstilstand

Hotellet er holdt i den oprindelige badehotelstil og fremtræder - bortset fra tagdækningen (i dag (2006) tagpap) med kviste - som da det blev opført. Bygningerne er i god stand og bliver vel vedligeholdt. Den nuværende ejer har gjort meget for at tilbageføre både facaden og indretningen af hotellet og annekset. Det er afgørende, at komplekset fremtræder som en helhed. Til komplekset hører endvidere helårsboligen på skrænten ovenfor hotellet, der også blev opført af Carl Brix Kronborg.

*Badehotellets kiosk.
KMH 2005.*

Selve Svinkløv-området er, fordi staten allerede tidligt opkøbte og tilplantede det, blevet holdt fri for de store sommerhusudstyknings og fremtræder som et stort samlet naturområde.

Sårbarhed

Dele af Svinkløv-plateaets karakteristiske klithede især mod vest er i fare for at forsvinde, fordi nåletræerne er i fremmarch og dermed er ved at kvæle den oprindelige vegetation. *Svinkløv Klint* er endvidere tilgroet mod nord ud mod Jammerbugten, og det er svært at genkende de svineklovslignende formationer.

Svinkløv Badehotel er ikke bygningsfredet, og det ligger på et areal, ejet af Skov- og Naturstyrelsen, der heller ikke er fredet. I den nuværende kontrakt fra 1994 står bl.a. i § 12: *"Når lejemålet ophører, skal de lejeren tilhørende bygninger og underjordiske anlæg, medmindre anden aftale træffes, fjernes af lejeren inden for en af distriktet fastsat tid. I modsat fald tilfalder de statskovvæsenet som ejendom uden betaling. Skovvæsenet er dog berettiget til at lade de ikke fjernede dele af bygninger og indretninger fjerne og retablere på lejerens bekostning."* Badehotellet med tilhørende anneks, kiosk m.v. må derfor anses for særdeles sårbart, da dets fortsatte eksistens ikke er sikret.

Den østlige gavl og del af nordfacaden. Bemærk vinduerne der lukkes op på amerikansk vis.
KMH 2005.

Hidtil har man ment, at statsejede arealer var sikret på linie med fredede arealer, men i det seneste år er staten begyndt at sælge ud af disse arealer. Derfor må hele arealet anses for særdeles truet.

Bygningerne inkl. anneks, kiosk og den tilhørende helårsbolig på skrænten oven for hotellet er desuden sårbare, da de er bygget i træ. Det er derfor afgørende, at bygningerne også fremover bliver vedligeholdt på den rigtige måde, så det sikres, at træværket får den optimale behandling. Den nuværende ejer har kontakt med Nationalmuseet vedrørende vedligeholdelsen, og det bør sikres, at vedligeholdelsen også i fremtiden udføres på den korrekte måde, netop fordi hotellet m.v. ikke er bygningsfredet.

Det er endvidere afgørende, at hotellet også fremover både ud- og indvendigt fremtræder, som da det blev bygget. Dette kan muligvis kun sikres ved en bygningsfredning.

Afgrænsningen af kulturmiljøet er foretaget således, at den om-

fatter hotellet og de tilhørende bygninger (anneks, helårsbolig, kiosk og garageanlæg). Desuden skal afgrænsningen være med til at sikre det frie udsyn til og fra badehotellet. Det er afgørende at sikre hele det afgrænsede område mod bebyggelse og yderligere tilplantning. I afgrænsningen indgår endvidere hulvejen ned til hotellet samt Skt. Olufs Kilde.

Bonitering

Svinkløv-plateauet er et enestående naturområde, når man tager den barske beliggenhed i betragtning.

Svinkløv Badehotel er et af de eneste bevarede badhoteller i Danmark fra den tid, hvis funktion ikke er ændret. Det fungerer stadig som badehotel for "de velstillede" i sommerhalvåret. Hovedbygningen er desuden et af Danmarks største, bevarede træhuse. Komplekset må anses for unikt.

Kontekst/Sammenhænge

Svinkløv Badehotel skal ses i sammenhæng med udviklingen af turismen for knap 100 år siden, hvor borgerskabet begyndte at tage på ferie ved kysten, og hvor havbadning blev anset for at have en helbredende virkning.

Anvendt kildemateriale

Hansen, Kirsten Monrad: *Tilbage til turismens rødder. 150 års badeturisme langs den nordjyske vestkyst*. Nordjyllands Amt 2005 (2002).

Rolighed, Jens: *Bogen om Hanherred*. 1970.

Svinkløv og Omegn i Tekst og Billeder. (Turistbrochure)

Svinkløv Badehotel - 75 år i yderste klitrække. Svinkløv Badehotel gennem 75 år. 2000.

Trap Danmark. 5. udgave, 1961.